

Lederens spalte

Godt nytt år til dere alle, et år jeg håper blir like oppløftende som det vi nå har gått ut av. Men de først to ukene av 2008 viser faktisk noen grå skyer i horisonten. En nervøs og ustabil børs vitner om usikkerhet rundt det kommende året. Er vi ved et vendepunkt i verdensøkonomien, eller er det dette som ekspertene bare kaller justeringer og korreksjoner? Et par måneder til av året vil nok gi oss nødvendige svar.

Men la oss ikke bekymre oss over det vi ikke vet og ikke er herre over. La oss heller tenke positivt. Ta med oss de gode tankene fra 2007. Vi har gått inn i et år hvor jeg ser vi vil ha rekordmange aktiviteter og prosjekter i forbundet, med deltagelse fra mange av forbundets medlemmer. Det viktigste i tillegg til slutføringen av to store prosjekter og den daglige medlemspleie, blir nok strukturen og innsatsområdene for det nye kompetansesenteret. I tillegg møter vår bransje stadig nye pålegg, lover og regler. Våre medlemmer ønsker hjelp og råd om hvordan disse skal implementeres i en allerede travel hverdag, så sekretariatet i Den Gamle By ser for seg nok av utfordringer og arbeidsoppgaver i det nye året.

Etter åtte års liv og virke med NKF er det godt å kunne være til hjelp i vår lille komposittfamilie. Så har dere spørsmål, kommentarer, råd eller synspunkter, er det bare å kontakte sekretariatet. Grunnlaget for et levende og aktivt forbund er hvert enkelt medlems engasjement.

Paal Fischenich

Har du nyheter, informasjon eller synspunkter? Vær snill å sende dem på e-post til fischmt@online.no eller ring Paal Fischenich på telefon 913 68 150

Paal Fischenich, daglig leder i Norsk Komposittforbund.

Norge tar ledelsen i CENs arbeidsgruppe WG15

Under NKF's årsmøte 13. og 14. februar 2007 informerte Nere Skomedal om NKF's initiativ for å få utarbeidet internasjonale standarder som enhetlig kan spesifisere råmaterialer som inngår i ferdige laminater og strukturer. I alle fagmiljøer hvor NKF har diskutert temaet, er initiativet møtt med interesse. Det er enighet om at det må være store gevinster å hente for både komposittindustrien og markedet dersom det kan refereres til standard-spesifikasjoner som forutsetningsvis skal lede til likeverdighet mellom ulike råmaterialeleverandører ved at et gitt råmateriales egenskaper ideelt sett blir uavhengig av leverandørvalget.

17. april 2007 ble NKF's forprosjekt igangsatt i styringsgruppen som NKF hadde nedsatt. I starten besto styringsgruppen av Nere Skomedal, Jon Taby, Tor Dahl, Ulf Kristiansen, Svein Landaas, Paal Fischenich og Eivind Amble. Gruppen ble etter hvert forsterket med Elisabeth Hovda ved Standard Norge, og Onno Verberne (Nammo Raufoss AS).

Forprosjektet skulle forutsetningsvis legge til rette for «utvikling av standarder på nasjonal, nordisk, europeisk og senere internasjonal basis» etter omfattende kartlegging av behov, etablering av nordiske og europeiske allianser, og etter samarbeid med Standard Norge om beskrivelse og organisering av «hovedprosjektet». Styringsgruppen hadde på forhånd fått tilgang til hva som var tilgjengelig informasjon gjennom Standard Norges kontakter på nettet, men de foreløpige søkene tydet ikke på at det var utviklet noen «familie» av europeiske standarder som NKF ser et stort behov for.

Da det viste seg at CEN/TC249 foreløpig ikke har hatt særlig oppmerksomhet rettet mot det aktuelle fagområdet, bestemte styringsgruppen seg for å etablere nær kontakt med CEN/TC249 og eventuelt ta et initiativ for lansering av NKF's prosjekt som et nytt arbeidsområde i det etablerte CEN-systemet. Dersom strategien førte frem, kunne det innebære stor tidsmessig gevinst ved at det i så fall ville være unødvendig å gå omveier ved eksempelvis først å utarbeide norske standarder som referanse.

Styringsgruppen konsentrerte seg etter dette om posisjonering overfor CEN og deltagerne i CEN/TC249. Det ble igangsatt et stort arbeid for å etablere en konstruktiv kontaktflate, for å selge prosjektet inn hos nøkkeldeltagere ved CEN's årsmøte dagene 27. og 28. november, og for å forberede en best mulig presentasjon under dette møtet.

Til tross for kort tidsfrist fikk NKF-prosjektet plass på CEN's årsmøteagenda. Norge var representert ved Nere Skomedal, Elisabeth Hovda og Onno Verberne.

Nere Skomedal hadde forberedt en grundig presentasjon. Som konklusjon på diskusjonen etterpå vedtok CEN/TC249 Plenary Meeting å etablere en ny arbeidsgruppe WG-15 under TC249 med tittel Reinforced Fibre Composites.

Før møtene i CEN/TC249 hadde Norge meldt fra at NKF for en første periode eventuelt både kunne påta seg ledervet for den nye arbeidsgruppen, og dessuten ta hånd om sekretariatfunksjonen. Jon Taby blir dermed den første formannen (convenor) i den nye arbeidsgruppen (CEN/TC 249/WG 15), mens Elisabeth Hovda ved Standard Norge er prosjektets første sekretær.

Frem til neste årsmøte i CEN/TC 249 i oktober 2008 skal det være utarbeidet en arbeidsplan, og arbeidsgruppen skal være etablert med et nødvendig antall kvalifiserte medlemmer fra ulike land i Europa. CEN stiller krav til fremdrift, og arbeidsgruppens første utfordring er å vurdere behov og prioriteringer.

NKF har uten tvil valgt et riktig tidspunkt for å lansere standardiseringsprosjektet. Med oppslutningen fra og vedtaket i CEN/TC249, er NKF kommet i en posisjon der NKF kan legge føringer for utviklingen. Dette er spesielt viktig ettersom komposittbransjen i Norge står foran en spennende utvikling med etableringen av Nasjonalt Senter for Komposittkompetanse etter initiativ fra Innovasjon Norge og med støtte fra Nærings- og handelsdepartementet.

Nyheter fra styret i NKF

NKF hadde styremøte 7. desember 2007 i Oslo. Aktiviteten er fremdeles god, og mange spennende og interessante temaer ble diskutert.

Nasjonalt senter for komposittkompetanse (NSK) er nå etablert og har hatt sitt første styremøte. Til dette møtet oversendte Norsk Komposittforbund innspill til temaer og aktiviteter som bør inngå i senterets arbeidsprogram. Innspillet vil bli behandlet på årsmøtet i Norsk Komposittforbund.

Den annonserte workshop med formbygging og vedlikehold er dessverre nok en gang utsatt. Dette grunnet manglende kapasitet til å være teknisk arrangør hos forbundets medlemmer. Men vi håper det vil være mulig å avvikle workshop med samme tema i første halvår 2008.

De prosjekter som forbundet er delaktige i, går etter planen. Forprosjektet med tema standardisering er nå ferdig med et meget positivt resultat – se egen sak i dette nyhetsbrevet. Prosjektene for opplæring og ny webportal er ved å materialisere seg. Prosjekttiden løper ut dette året, men allerede i første kvartal vil informasjon bli gjort tilgjengelig på internett. Det er også siden forrige styremøte tatt initiativ til et nytt gjenvinningsprosjekt som vil rette fokus mot verdiskaping og produktutvikling av materialer med avfall som råstoff. Det er søkt Forskningsrådet om midler, og deltagerne i prosjektet vil være gjenvinningsbransjen, Norsk Industri, båtbransjen, råvareleverandørene, forskningsinstitutter og NKF. Svar på søknaden er forventet første kvartal 2008. NKF kommer tilbake med mer informasjon om prosjektet.

PlastTekniske dager i Trondheim var godt besøkt, men med skuffende lav deltagelse fra komposittmiljøet. Det mest gledelige, sett med komposittøyne, var engasjementet fra NTNU. Hele 11 studenter var til stede under dagene. Disse deltok også på et etterfølgende møte mellom komposittbransjen og NTNU. Plastforum gjør et utmerket arbeid med disse dagene, og det er viktig at også komposittbransjen i fremtiden viser engasjement.

Teknologirådet arrangerte 22. november åpen høring om miljøaspekter ved bruk av nanomaterialer. NKF var til stede under høringen. Her kom det flere vesentlige innspill om risiko og regulering ved nanomaterialer. En ekspertgruppe i Teknologirådet vurderer hvordan myndighetene kan møte utfordringene. 11 personer holdt innlegg under høringen, og Teknologirådet mottok åtte skriftlige innspill. Blant de 50 deltakerne var det representanter fra forskning, forvaltning, næringsliv og miljøvern. NKF vil komme med utfyllende informasjon til sine medlemmer om temaet.

NKF er fremdeles aktiv i det nordiske og europeiske samarbeidet. Vår europeiske bransjeorganisasjon EuCIA har nå gjennomgått en nødvendig og vellykket omstrukturering. Det har ført til økt aktivitet, bedre kommunikasjon og klarere prioriteringer for hva vi skal arbeide videre med. I denne prosessen har innmeldelsen i EuPC vært svært viktig. Det nordiske samarbeidet har etter en liten hvilepause i høst blitt reaktivert under et felles nordisk styremøte i desember. Felles aktiviteter og prosjekter vil bli presentert under vårt årsmøte i Mandal 12. -13. februar.

De neste Nordiske Komposittdager vil bli arrangert i Aalborg 26.-27. august. Det vil også bli arrangert felles tur til JEC i samarbeid med Plastforum.

Optimistisk europeisk komposittindustri

Etter noen litt tunge år med et stagnerende marked ser nå fremtiden absolutt lysere ut for den europeiske komposittindustrien. Mye henger sammen med den nye veksten i tradisjonelle bransjer som båter, men nå vil man også slå seg inn på stålmarkedet.

Årene 2000 til 2004 var en tung periode for komposittindustrien, ifølge bransjeorganisasjonen EuCIA, European Composites Industry Association. I tillegg til stagnasjon og fallende investeringer så tok andre materialer, som termoplast, seg inn på komposittenes markeder. Men de siste to årene har bransjen hentet ny fart, først og fremst innen den marine industrien. Nå vil EuCIA at selskapene skal investere i nye produkter på nye markeder for å gjøre veksten stabil. Volker Fritz, leder i EuCIA, sier i en pressemelding at komposittmarkedet er ganske lite, men det finnes et potensial for kompositter på stålmarkedet, og det er 2.000 ganger så stort. Han mener at dersom investeringer gjennomføres nå, kan man kapre omtrent 3 prosent av dette markedet, og dermed vil komposittmarkedet straks bli fordoblet. (Kilde: plastnet.se)

Henrik Bull (t.v) og hans selskap BlackBull AS er blant dem som utfordrer stålmarkedet med sine armeringer i komposittmaterialer. Her fra JEC 2006 der BlackBull fikk tildelt JEC Innovation Award for sitt fine produkt. Til høyre Svein Landaas, SelcoTek AS, som utvikler produksjonsløsningene for BlackBull. Foto: Asle Isaksen

